

PROP DE VOSALTRES

La Visita Pastoral

Jesús ens deia en l'Evangeli que el pastor ha de conèixer les seves ovelles, acompanyar-les, orientar-les, cuidar-les i estimar-les. No pot romandre aliè a la vida del ramat, ha de buscar bones pastures perquè tots donin fruits de bones obres en favor dels semblants. Així, uns i altres, pastors i ovelles, donaran glòria a Déu i compliran els seus mandats.

Al Bisbe se li exigeix que visiti totes les parròquies i comunitats de la seva diòcesi. Aquesta visita des de fa segles està regulada pel dret canònic i s'anomena Visita Pastoral. Quan s'estudia la història de les diferents diòcesis es valora molt positivament que els seus bisbes visitessin diverses vegades les seves respectives parròquies. Amb gran dificultat —els mitjans de transport eren rudimentaris— sortien de casa i marxaven pels pobles a animar la vida cristiana dels seguidors de Jesús, per confirmar la seva fe i per orientar el seu testimoni, per tal de mostrar el model de l'Evangeli als altres. També es preocupaven dels espais sagrats, aconsellant reformes algunes de les quals han arribat fins als nostres dies, amb gran satisfacció de tots, per ser autèntiques obres d'art. Tenien cura que els llibres par-

roquials, els sacramentals, els d'economia i els de les associacions de fidels estiguessin degudament emplenats.

Es pot afirmar que amb la documentació de les Visites Pastorals és possible estudiar costums, normes i relacions dels nostres avantpassats. Són un autèntic tresor de la història del nostre poble.

Tot i les moltes reformes introduïdes per l'Església al llarg dels temps, aquesta visita s'ha conservat com un excel·lent mitjà de coneixement, d'expressió de la caritat pastoral i d'orientació, que anima les comunitats cristianes a mirar el futur amb esperança.

Tots els bisbes de la nostra diòcesi van realitzar la seva pròpia visita. Van programar les corresponents activitats i van recórrer els diferents pobles i ciutats. El meu antecessor, el bisbe Piris, va anunciar la seva presència i organitzar la Visita després d'una Assemblea diocesana, l'any 2010. Va donar a conèixer unes orientacions i va aconsellar uns itineraris per al seu compliment. Així es va fer durant els mesos següents.

En el meu cas, després d'any i mig al capdavant de la diòcesi, vaig proposar a l'Assemblea diocesana, que es va celebrar el passat mes de maig, com a objectiu concret la realització

de la Visita Pastoral. No es va posar data d'inici, però hi va haver el compromís d'emprendre aquest projecte a mitjans d'aquest curs. I així ho volem complir. El proper mes de març començarà la visita a totes les parròquies de l'arxiprestat de Segrià-la Noguera-la Ribagorça. Així ho hem acordat amb els sacerdots, després d'haver-ho estudiat en el Consell Presbiteral. Més endavant es continuarà amb la resta dels arxiprestats fins a la conclusió, per estar en tots els racons de la diòcesi. A tots els va semblar magnífica i necessària la iniciativa, mostrant molt interès en col·laborar.

Aquest Bisbe, que us escriu totes les setmanes, se sent obligat a informar-vos d'una manera general d'aquest esdeveniment diocesà, i demana la participació entusiasta de tots els membres del Poble de Déu. Seguirem en la línia del mutu coneixement, d'un amor cristià més intens i d'unes orientacions precises per viure el moment present, mirant el futur amb esperança i anunciant amb alegria el missatge de Jesucrist en el si de l'Església, en benefici de la nostra societat.

† **Salvador Giménez Valls**
Bisbe de Lleida

NOTÍCIES

Festivitat de Sant Antoni Abat

La tradició de Sant Antoni Abat segueix viva a la nostra diòcesi i en són un exemple les celebracions de les esglésies de la Sang de Lleida, de Sarroca i d'Alcarràs.

A Lleida i Sarroca, la missa en honor del sant es va celebrar el 17 de gener, i a l'església de la Sang el dia 21, abans dels Tres Tombs. Per la seva part, Alcarràs va traslladar la benedicció dels animals al diumenge dia 22. El dissabte 21, a l'església de la Sang de Lleida, després de la celebració presidida pel bisbe Sal-

vador, es van beneir els panets de Sant Antoni i els animals de companyia. Després es va donar pas a la resta de participants en la desfílada.

Sarroca de Lleida també celebra amb devoció la festa de Sant Antoni Abat, en el marc de la seva Festa Major. Els fidels van poder venerar la relíquia del sant i, a l'acabar, es van beneir les coques de Sant Antoni. Després, els veïns i veïnes de Sarroca van sortir en processó pels carrers del poble.

Festa de Sant Sebastià a la diòcesi de Lleida

Diverses parròquies de la diòcesi van fer memòria, el passat 20 de gener, del martiri de sant Sebastià, celebrant la seva festa. La més coneguda per la seva especificitat és la del Pont de Suert, però Alcarràs i Torrebesses també van commemorar aquesta festivitat.

Els actes, al Pont de Suert, s'allarguen tres dies i constitueixen una trobada religiosa, gastronòmica i de germanor. La festa religiosa comença amb una novena i finalitza amb les celebracions solemnes, del 19 al 21 de gener. La vigília és el moment de la penitència i de l'eucaristia, per preparar-se per al dia del sant, en el que es torna a celebrar l'eucaristia, la processó, la veneració de la relí-

quia, així com el Sant Rosari. El dia 21 es va fer memòria de tots els confreres que han mort durant el darrer any.

Per la seva part, el bisbe Salvador va presidir, el 20 de gener, la missa de la Festivitat de Sant Sebastià a la parròquia de l'Assumpció de la Mare de Déu d'Alcarràs, emmarcada dins els actes de la Festa Major d'aquesta localitat. Una representació de l'Ajuntament, les pubilles i els hereus van assistir a l'acte.

Torrebesses va celebrar la Festa Major d'hivern en honor a sant Sebastià. El mateix dia del sant, les campanes de l'església van anunciar l'inici dels actes. Mn. Adrián Burca i Mn. Pau Flecheta van celebrar la

missa i els fidels van participar activament en la celebració. Mn. Pau va recordar en la seva homília la vida

de sant Sebastià, fent reflexionar als presents sobre l'estil de vida necessari en aquest món.

Visita a la parròquia de Santa Maria d'Almenar de Lleida

El bisbe de Lleida, Salvador Giménez, va visitar el divendres 20 de gener l'església parroquial de Santa Maria d'Almenar, acompanyat pel rector de la parròquia, Mn. Jaume Pons, juntament amb el conseller de Cultura, Santi Vila.

El bisbe Salvador i el conseller de Cultura van conèixer la situació del temple de la mà dels tècnics del Departament de Cultura. En el decurs dels mesos vinents es licitarà la primera fase de les obres de manteniment del temple, que tindran un cost de 200.000 euros. A més a més, el bisbe Salvador va conèixer la feina de l'associació cultural Àngel d'Almenar, que treballa per recaptar fons per al manteniment de la

parròquia de Santa Maria. El temple, declarat Bé Cultural d'Interès Nacional, és una de les millors mostres del gòtic català.

Els nens celebren la Diada de la Infància Missionera

Els nens i nenes de les parròquies de Juncosa, el Soleràs, la Granadella, Bovera, Bellguarda i Sarroca de Lleida han treballat i preparat la Diada de la Infància Missionera.

Al llarg de la setmana van visionar diferents pel·lícules, van dialogar i, amb molta il·lusió, van confeccionar

murals amb les paraules de Jesús: «Segueix-me». Els nens i nenes van col·locar les seves petjades amb el desig de caminar amb Ell. També van fer les guardioles del compartir. El diumenge 22 de gener, en el moment de l'ofertori de la Missa, els infants van oferir a Jesús l'esforç del seu treball.

TWITTER DEL PAPA FRANCESC

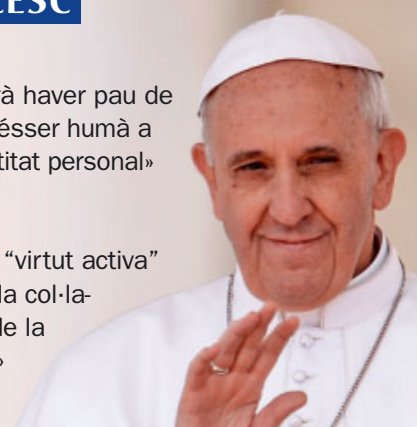

@Pontifex: «Explotadors sense escrúpols fan mal a nens tractats com a mercaderia i fets esclaus. Que Déu beneixi qui els allibera» (14 de gener de 2017).

@Pontifex: «Que la Santa Família vetlli per tots els migrants menors i acompanyi aquells vulnerables i sense veu pel seu camí» (15 de gener de 2017).

@Pontifex: «Mai no hi podrà haver pau de debò mentre hi hagi un sol ésser humà a qui es vulneri la pròpia identitat personal» (16 de gener de 2017).

@Pontifex: «La pau és una "virtut activa" que exigeix el compromís i la col·laboració de cada persona i de la societat en el seu conjunt» (17 de gener de 2017).

Pregària de les esglésies cristianes de Lleida per la unitat dels cristians

L'acte central de la Setmana Ecumènica del 2017 ha tingut lloc a l'Església evangèlica de la Bíblia Oberta, al barri de Balàfia de Lleida, el vespre del dimarts 23 de gener.

A més a més, de l'Església evangèlica de la Bíblia Oberta, que ha acollit l'acte, han participat les esglésies adventista, baptista, catòlica, cristiana ucraïnesa, Ebenezer, evangèlica xinesa, ortodoxa i pentecostal. La cerimònia ha començat amb la benvinguda per part del pastor Ferran Jové, de l'Església evangèlica de la Bíblia Oberta, seguit d'un cant de lloança interpretat per la coral de la mateixa església. Tot seguit, el bisbe Salvador ha explicat el significat d'aquesta Setmana Ecumènica. Ho ha fet partint de l'anterior cant de lloança perquè, segons va dir, resumeix el que és Jesús per als cristians: el nostre salvador.

Les lectures bíbliques han estat a càrrec del P. Daniel Simón, de l'Església cristiana ortodoxa, i de l'Anicià David Berenguer, de l'Església baptista. El pastor Juanjo Escudero ha fet la predicació, en la qual ha

reflexionat sobre el poder transformador de Crist en tota persona.

No podia faltar la pregària universal per a demanar, explícitament, la unitat dels cristians, que dirigí la Sra. Francesca Agustí, i la pregària del Parenostre, cantat per totes les corals participants.

Un cant final i la benedicció emplaçaren els assistents a la pregària de l'any vinent, i ja seran 15 anys celebrant la pregària ecumènica.

Conxita López Torres

Èxit del primer Cafè Youcat de la Delegació de Pastoral de Joves

El passat 20 de gener va tenir lloc el primer Cafè Youcat, organitzat per la Delegació de Pastoral de Joves. Aquesta iniciativa pretén ser un espai de trobada on els joves de 18 a 35 anys escoltin, reflexionin i parlin sobre els temes que més els preocupen.

El tema triat per a aquest primer Cafè Youcat va ser: «Déu: On ets? - Hakuna Matata (No tinguis por)». A partir d'aquest títol, es va reflexionar en co-

mú sobre el sentit del sofriment. L'acte va començar amb el testimoni de la Càrol Garcia, una noia d'Almacelles que, amb vint-i-set anys i una estima especial per Àfrica, va marxar de missionera amb les germanes Blanques. Malauradament, una greu malaltia va truncar els seus plans i la va fer tornar a casa. Tot i que la seva mobilitat s'ha vist reduïda i pateix de molts dolors, se sent més missionera que mai. Ens va explicar com, malgrat tot el dolor que ha vist i sentit, encara continua creient. Va ser un testimoni que ens va tocar a tots d'una manera especial.

Després del testimoni de la Càrol, els assistents van poder reflexionar i dialogar sobre el tema, per taules, al voltant d'una beguda i una mica de menjar. També van preparar alguna pregunta per a la ponent.

Per finalitzar l'acte, la Càrol va llegir una breu oració de Charles de Foucauld. La convocatòria va ser un èxit.

REFLEXIONS

PACIFICAR L'ÀNIMA I EL MÓN

La pau anhelada (II)

A l'hora de pensar la pacificació del món, cal contemplar la dimensió d'agressivitat que hi ha en la condició humana. Partim de la idea que l'agressivitat és una part integrant de la persona, que en ella hi ha un fons obscur que, en determinades circumstàncies aflora a la superfície i mostra la seva faç més destructiva. Aquesta idea està latent en la ment d'egregis pensadors de la cultura occidental. Ho trobem expressat i analitzat en els textos del Marquès de Sade, de Thomas Hobbes, d'Arthur Schopenhauer i de Sigmund Freud, per citar, solament, algunes figures cimeres.

La tendència destructiva, tanàtica, forma part de la condició humana i no es pot extirpar sense extirpar l'home. Si això és així, no es tracta, doncs, d'intentar eliminar-la (tasca absurda), sinó de canalitzar-ne i transformar aquesta energia al servei de tots. Aquesta tendència, sempre latent, només necessita algun estímul extern per agafar força i manifestar-se.

La pau es veu en el present amenaçada per diverses raons. Ens trobem en un escenari mundial en el qual el xoc de civilitzacions sembla haver substituït la lluita de classes, els conflictes de fronteres i la rivalitat entre les superpotències. La pobresa injusta i creixent que pateix, per exemple, Amèrica llatina és, com diu el teòleg de l'alliberament, Jon Sobrino, en si mateixa una violència contra les majories pobres i condueix irremissiblement a conflictes violents; és en si mateixa un atemptat contra la pau i, en definitiva, una violència contra els pobres i els seus drets fonamentals.

Els teòlegs de l'alliberament defineixen aquesta situació com a violència institucionalitzada i injustícia estructural i consideren que és la violència més originària i una de les arrels més importants de les altres formes de violència social.

La violència estructural se sol imposar a través de la violència repressiva, mentre que la revolucionària sorgeix com una resposta, moltes vegades, inevitable, enfront de la injustícia estructural. Això, naturalment, no la justifica moralment, perquè tota vida humana ha de ser respectada i estimada i la violència solament genera més violència en una espiral sense fi; però la violència reactiva no és una casualitat, sinó una resposta. Només si es treballa contra la violència estructural, es podrà dissoldre la violència reactiva.

Francesc Torralba
Doctor en Teologia

AGENDA

► Diumenge, 19 de febrer:

—Curset i convivència prematrimonial a Juneda. Per a més informació i inscripcions: tel. 973 150 228.

—A les 11 h, Eucaristia presidida pel Sr. Bisbe en el 50è aniversari de la parròquia Verge dels Pobres.

► Dimecres, 22 de febrer:

—A les 17.30 h, visita del Sr. Bisbe al Centre Pare Palau de la parròquia de Santa Teresina de Lleida.

LECTURES DE LA MISSA DIÀRIA I SANTORAL

20. ■ Dilluns (lit. hores: 3a setm.) [Sir 1,1-10 / SI 92 / Mc 9,14-29]. Sants Nemesi i Potami, mrs.; sant Eleuteri (s. v), bisbe; santa Amada, rel.; beat Maurici Proeta, agustinià, de Castelló d'Empúries; beats Francesc i Jacinta Marto (Fàtima).

21. ■ Dimarts [Sir 2,1-13 / SI 36 / Mc 9,30-37]. Sant Pere Damià (1007-1072), bisbe d'Òstia i doctor de l'Església, cardenal; sant Claudi, mr.; sant Dositeu, monjo. Festa de la Misteriosa Llum de Manresa.

22. □ Dimecres [1Pe 5,1-4 / SI 22 / Mt 16,13-19]. Càtedra de

sant Pere, apòstol, celebrada a Roma des del s. iv; santa Margarida de Cortona, religiosa.

23. ■ Dijous [Sir 5,1-10 / SI 1 / Mc 9,41-50]. Sant Policarp, bisbe d'Esmirna i mr. (s. ii), deixeble dels apòstols; santa Marta d'Astorga, vg. i mr.

24. ■ Divendres [Sir 6,5-17 / SI 118 / Mc 10,1-12]. Sant Modest (s. v), bisbe de Treveris; sant Sergi, monjo i mr. (304); santa Primitiva, vg.; sant Edilbert, laic; beata Josepa Naval i Girbés, vg. seglar, d'Algemésí.

25. ■ Dissabte [Sir 17,1-13 / SI 102 / Mc 10,13-16]. Sant Cesari (s. iv), metge, germà de Gregori Nacianzè; sant Valeri (†695), ermità d'Astorga; beat Sebastià d'Aparicio, rel.

26. ■ Diumenge vinent, VIII de durant l'any (lit. hores: 4a setm.) [Is 49,14-15 / SI 61 / 1C 4,1-5 / Mt 6,24-34]. Sant Nèstor, mr.; sant Alexandre, bisbe; sant Porfiri (†421), bisbe de Gaza; Sant Feliu de Llobregat; santa Paula Montal, vg., d'Arenys de Mar, fund. escolàpies (SchP).

Diumenge VII de durant l'any

COMENTARI

«No sabeu que sou temple de Déu?»

▶ Lectura del llibre del Levític (Lv 19,1-2.17-18)

El Senyor digué a Moisès: «Digues a tota la comunitat dels israelites: Sigueu sants, perquè jo, el Senyor, el vostre Déu, sóc sant. No tinguis malícia als teus germans dins el teu cor. Reprèn els altres, si cal; així no et faràs responsable del seu pecat. No et vengis ni guardis rancúnia contra ningú del teu poble. Estima els altres com a tu mateix. Jo sóc el Senyor.»

▶ Salm responsorial (102)

R. *El Senyor és compassiu i benigne.*

Beneeix el Senyor, ànima meva, / del fons del cor beneeix el seu sant nom. / Beneeix el Senyor, ànima meva, / no t'oblidis dels seus favors. R.

Ell et perdona les culpes / i et guareix de tota malaltia; / rescata de la mort la teva vida / i et sacia d'amor entranyable. R.

El Senyor és compassiu i benigne, / lent per al càstig, ric en l'amor. / No ens castiga els pecats com mereixiem, / no ens paga com deuria les nostres culpes. R.

Llença les nostres culpes lluny de nosaltres / com l'Orient és lluny de l'Occident. / Com un pare s'apiada dels fills, / el Senyor s'apiada dels fidels. R.

▶ Lectura de la primera carta de sant Pau als cristians de Corint (1Co 3,16-23)

Germans, ¿no sabeu que sou un temple de Déu i que l'Esperit de Déu habita en vosaltres? Si algú profana el temple de Déu, Déu li'n demanarà compte, perquè el temple de Déu és sagrat, i aquest temple sou vosaltres. Que ningú no s'enganyi ell mateix. Si entre vosaltres algú es té per savi segons la saviesa del món present, que es faci ignorant, per poder arribar a ser savi de veritat. Perquè, davant de Déu, la saviesa d'aquest món és ignorància. L'Esclusiva diu: «Fa caure els savis en els seus propis paranys.» I també: «El Senyor sap què valen els pensaments dels savis: no s'aguanten més que el fum.» Per tant, que ningú no es gloriï de ser seguidor de cap home. Tot és vostre: Pau, Apol·ló, Quefes, el món, la vida, la mort, el present, el futur. Tot és vostre, però vosaltres sou de Crist, i Crist és de Déu.

▶ Lectura de l'evangeli segons sant Mateu (Mt 5,38-48)

En aquell temps, Jesús digué als seus deixebles: «Ja sabeu que, als antics, els van dir: "Ull per ull, dent per dent." Doncs jo us dic: No us hi torneu, contra els qui us fan mal. Si algú et pega a la galta dreta, para-li també l'altra. Si algú et vol posar un plet per quedar-se el teu vestit, dóna-li també el mantell. Si algú t'obliga a portar una càrrega un quart d'hora de camí, porta-li mitja hora. Dóna a tothom qui et demani, no et desentenguis del qui et vol manllevar. Ja sabeu que van dir: "Estima els altres", però no els enemics. Doncs jo us dic: Estimeu els enemics, pregueu per aquells que us persegueixen. Així sereu fills del vostre Pare del cel: ell fa sortir el sol sobre bons i dolents, i fa ploure sobre justos i injustos. Perquè si estimeu només els qui us estimen, quina recompensa mereixeu? Els publicans, no fan també el mateix? I si només saludeu els germans, què feu d'extraordinari? Els pagans, no fan també el mateix? Sigueu bons del tot, com ho és el vostre Pare celestial.»

▶ Lectura del libro del Levítico (Lv 19,1-2.17-18)

El Señor habló así a Moisés: «Di a la comunidad de los hijos de Israel: "Sed santos, porque yo, el Señor, vuestros Dios, soy santo. No odiarás de corazón a tu hermano, pero reprenderás a tu prójimo, para que no cargues tú con su pecado. No te vengarás de los hijos de tu pueblo ni les guardarás rencor, sino que amarás a tu prójimo como a ti mismo. Yo soy el Señor".»

▶ Salmo responsorial (102)

R. *El Señor es compasivo y misericordioso.*

Bendice, alma mía, al Señor, / y todo mi ser a su santo nombre. / Bendice, alma mía, al Señor, / y no olvides sus beneficios. R.

Él perdona todas tus culpas / y cura todas tus enfermedades; / él rescata tu vida de la fosa, / y te colma de gracia y de ternura. R.

El Señor es compasivo y misericordioso, / lento a la ira y rico en clemencia. / No nos trata como merecen nuestros pecados / ni nos paga según nuestras culpas. R.

Como dista el oriente del ocaso, / así aleja de nosotros nuestros delitos. / Como un padre siente ternura por sus hijos, / siente el Señor ternura por los que lo temen. R.

▶ Lectura de la primera carta de san Pablo a los Corintios (1Cor 3,16-23)

Hermanos:

¿No sabéis que sois templo de Dios y que el Espíritu de Dios habita en vosotros? Si alguno destruye el templo de Dios, Dios lo destruirá a él; porque el templo de Dios es santo: y ese templo sois vosotros.

Que nadie se engañe. Si alguno de vosotros se cree sabio en este mundo, que se haga necio para llegar a ser sabio. Porque la sabiduría de este mundo es necedad ante Dios, como está escrito: Él caza a los sabios en su astucia. Y también: El Señor penetra los pensamientos de los sabios y conoce que son vanos. Así pues, que nadie se gloríe en los hombres, pues todo es vuestro: Pablo, Apolo, Cefas, el mundo, la vida, la muerte, lo presente, lo futuro. Todo es vuestro, vosotros de Cristo y Cristo de Dios.

▶ Lectura del santo evangelio según san Mateo (Mt 5,38-48)

En aquel tiempo dijo Jesús a sus discípulos: «Habéis oído que se dijo: "Ojo por ojo, diente por diente". Pero yo os digo: no hagáis frente al que os agravia. Al contrario, si uno te abofetea en la mejilla derecha, preséntale la otra; al que quiera ponerte pleito para quitarte la túnica, dale también el manto; a quien te requiera para caminar una milla, acompáñale dos; a quien te pide, dale, y al que te pide prestado, no lo rehúyas. Habéis oído que se dijo: "Amarás a tu prójimo" y aborrecerás a tu enemigo. Pero yo os digo: Amad a vuestros enemigos y rezad por los que os persiguen, para que seáis hijos de vuestro Padre celestial, que hace salir su sol sobre malos y buenos, y manda la lluvia a justos e injustos. Porque, si amáis a los que os aman, ¿qué premio tendréis? ¿No hacen lo mismo también los publicanos? Y, si saludáis sólo a vuestros hermanos, ¿qué hacéis de extraordinario? ¿No hacen lo mismo también los gentiles? Por tanto, sed perfectos, como vuestro Padre celestial es perfecto.»

Manual pels levites on quasi tot són normes litúrgiques, el llibre del Levític ensenya a mantenir la santedat en tots els aspectes de la vida. Als cp. 17-26 hi ha el «Codi de Santedat» amb normes derivades totes d'un mateix principi: *Sigueu sants perquè Jo, el Senyor, el vostre Déu, sóc sant.*

La semblança amb Déu duu a *no tenir malícia als teus germans; i a reprendre els altres, si cal, per no fer-se així responsable del seu pecat.*

Jesús a la paràbola del Bon Samarità eixamplarà l'àmbit del *proïsme* a qui cal estimar que ja no serà només *el del teu poble*.

Capgirant el plantejament d'A.T. (qui és pròxim a mi i aquest mereix que l'estimi), per revisar més aviat a quines persones i com m'aproximo jo.

No sabeu que sou un temple de Déu? Així defineix l'Apòstol la Comunitat cristiana: lloc sagrat i temple viu de la presència de Déu. Qui fa mal a la Comunitat (sobretot *els qui es glorien de ser seguidors de cap home*, en comptes de testimoniar que *som de Crist*) està ofenent Déu.

Ull per ull i dent per dent (Ex 21,24 i Lv 24, 20): no és paraula definitiva de Déu, sinó llei de proporcionalitat que volia limitar l'espiral de la venjança reduint-la a la reciprocitat. *Qui mati un animal ha de compensar-ho amb un altre*. Equivalent.

Tenint en compte la pedagogia gradual de Déu, cal situar la «llei del tallió» dins el procés de perfeccionament amb què Déu educa el seu Poble: amb el perdó atorgat primer només als pròxims de la família, del clan, de la tribu i del Poble, fins que Jesús marqui el criteri definitiu: «*Estimeu els vostres enemics: Així sereu fills del vostre Pare del cel*» que estima perdonant setanta vegades set i convidant a la conversió.

Mn. José Luis Arín